

Nazwa przedmiotu: POLSKA PAŃSTWOWOŚĆ I KULTURA W XX WIEKU					
Kod przedmiotu:	Rok: III 2013/2014	Semestr: zimowy	Ilość godzin 30	Typ zajęć: Do wyboru	ECTS 3
Forma zajęć: Seminarium	Język: polski	Zaliczenie: Praca pisemna Test końcowy Aktywność na zajęciach	Prowadzący: Prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Lesiakowski		
Liczba miejsc:	Wymagania/preferencje wymagane przy przyjmowaniu: Znajomość historii Polski na poziomie studiów magisterskich, zaliczenie drugiego roku studiów. Ogólna humanistyczna wiedza na poziomie studiów magisterskich Znajomość języka obcego				
Ogólny opis przedmiotu: Najważniejsze zagadnienia z historii politycznej, społeczno-gospodarczej i historii kultury Polski XX w., z rozbiem na okres międzywojenny, lata wojny, okres 1945–1989 i dzieje po 1989 r.					
Cel zajęć: Zapoznanie studentów z węzłowymi problemami funkcjonowania państwowości polskiej, z naciskiem na wydobycie zjawisk trwałych i zmiennych. Uświadomienie im związków między swobodami demokratycznymi obywateli a poziomem rozwoju kultury i gospodarki					
Zamierzone efekty kształcenia:					
Wiedza - po zakończeniu zajęć student zna: <ol style="list-style-type: none"> 1. podstawowe pojęcia z historii państwa: konstytucja, system polityczny, dyktatura itp. 2. zmiany w położeniu międzynarodowym Polski w XX w 3. okoliczności odrodzenia się Polski w 1918 i 1989 r. 4. programy partii politycznych 5. różnice w gospodarce centralnie sterowanej i wolnorynkowej 6. panoramę życia organizacyjnego polskiej opozycji politycznej 7. zalety i wady programów gospodarczych np. tzw. planu Balcerowicza 8. najważniejsze elementy polskiego państwa podziemnego z lat 1939–1945 9. osiągnięcia II RP i PRL w dziedzinie gospodarki i kultury 10. źródła załamania się dyktatury komunistycznej w 1989 r. 					

Umiejętności - po zakończeniu zajęć student potrafi:

1. analizować ciągi wydarzeń politycznych
2. wykorzystywać dorobek piśmiennictwa historycznego
3. interpretować programy polityczne i treść układów dyplomatycznych
4. przewidywać następstwa konkretnych decyzji gospodarczych, politycznych czy z dziedziny kultury
5. korzystać z różnych źródeł wiedzy historycznej
6. łączyć historię Polski z dziejami powszechnymi
7. posłużyć się wiedzą historyczną w odniesieniu do oceny wydarzeń bieżących
8. stosować podstawowe terminy z zakresu współczesnej polityki, gospodarki i kultury
9. użytkować środki techniczne, np. internet, wydawnictwa multimedialne na potrzeby studiów historycznych
10. weryfikować treść deklaracji politycznych, programów gospodarczych i kulturalnych

Inne kompetencje (postawy) - po zakończeniu zajęć studenta powinna cechować:

1. aktywna postawa w samodzielnym dochodzeniu do prawdy o przeszłości
2. dbałość o dorobek minionych pokoleń
3. otwartość na nowe koncepcje polityczne, gospodarcze i kulturalne
4. świadomość różnorodności postaw i wartości w życiu publicznym
5. wrażliwość na niesprawiedliwość i dyskryminację w stosunkach międzynarodowych, wewnątrzpaństwowych i międzyludzkich

Sposób sprawdzenia osiągnięcia efektów zamierzonych:

Pisemny tekst końcowy sprawdzający podstawową wiedzę studenta w zakresie terminologii oraz wiadomości faktograficznych zdobytych na zajęciach

Praca pisemna związana z tematem seminarium

W trakcie zajęć student będzie musiał odpowiadać na pytania, dyskutować i argumentować, posługiwać się metodą projektową

Szczegółowy opis przedmiotu (treści programowe):

1. Kształtowanie się terytorium, ustroju politycznego i ładu społeczno-gospodarczego Polski po I wojnie światowej:
 - walka o granice wschodnie Drugiej Rzeczypospolitej,
 - walka o granice zachodnie Drugiej Rzeczypospolitej,
 - kształtowanie się instytucji państwa polskiego w latach 1918-1922,
 - kształtowanie się ustroju państwa w latach 1918-1921,
 - oblicze społeczne i gospodarcze Polski międzywojennej w pierwszych latach jej funkcjonowania.
2. Od demokracji do dyktatury – ewolucja ustroju i sceny politycznej II RP:
 - konstytucja marcowa,
 - Rzeczpospolita parlamentarno-gabinetowa (1921-1926),
 - geneza i przebieg przewrotu majowego,
 - polski autorytaryzm,
 - konstytucja kwietniowa.
3. Społeczeństwo, gospodarka i kultura Polski międzywojennej:
 - grupy społeczne w Polsce międzywojennej,
 - oblicze narodowościowe Polski międzywojennej,
 - kultura Drugiej Rzeczypospolitej,
 - życie gospodarcze w Polsce w latach międzywojnia.
4. W poszukiwaniu pokoju i bezpieczeństwa. Polityka zagraniczna II RP:
 - w poszukiwaniu sojuszy,
 - Polska wobec Rapallo,
 - Polska wobec Locarno,
 - przewrót majowy - kontynuacja czy przełom w polityce zagranicznej Warszawy,
 - polityka równych odległości,
 - w obliczu groźby wojny.
5. Sprawa polska na arenie międzynarodowej w latach II wojny światowej:
 - kampania wrześniowa,
 - instytucje państwa polskiego na emigracji,
 - polityka zagraniczna "polskiego Londynu"
 - Polska w polityce wielkich mocarstw.
6. Polskie Państwo Podziemne 1939–1945:
 - Służba Zwycięstwu Polski,
 - Związek walki Zbrojnej,
 - Armia Krajowa i akcja "Burza",
 - Delegatura Rządu na Kraj,
 - od Politycznego Komitetu Porozumiewawczego do Rady Jedności Narodowej,
 - przejawy aktywności Polskiego Państwa Podziemnego.
7. Przejęcie władzy na ziemiach polskich przez komunistów w latach 1944–1947:
 - środowisko komunistyczne w latach wojny,
 - walka komunistów ze zbrojnym polskim podziemiem i polityczną opozycją,
 - walka z UPA i Werwplfem,
 - od referendum 1946 r. do wyborów 1947 r.
8. Polska pod rządami PZPR – oblicza komunistycznej dyktatury:
 - geneza PZPR,

- polski stalinizm,
- przełom 1956 r.,
- rządy Gomułki,
- dekada Gierka,
- lata agonii.

9. Przemiany ludnościowe i gospodarcze w powojennej Polsce:

- przemiany narodowościowe,
- zmiany demograficzne i struktury społecznej,
- sukcesy i klęski "realnego socjalizmu".

10. Kultura i nauka w PRL:

- sorealizm,
- kultura i sztuka PRL lat 60-80.,
- osiągnięcia nauki Polski powojennej.

11. Pozycja PRL w świecie – stosunki z sąsiadami, miejsce w polityce wielkich mocarstw, postawa wobec węzłowych problemów polityki międzynarodowej:

- Polska w Układzie warszawskim i RWPG,
- stosunki polsko-sowieckie,
- relacje ze światem zachodu,
- miejsce Polski w polityce wielkich mocarstw,
- PRL wobec węzłowych problemów polityki międzynarodowej.

12. Opozycja polityczna w Polsce 1976–1980: struktury, ludzie, koncepcje:

- KOR,
- ROPCiO,
- KPN,
- Wolne Związki Zawodowe.

13. Dekada walki – od porozumień sierpniowych 1980 r. do Okrągłego Stołu w 1989 r.:

- geneza porozumień sierpniowych,
- rozwój ruchu "Solidarności",
- stan wojenny i jego konsekwencje,
- podziemie "solidarnościowe",
- Okrągły Stół.

14. III Rzeczypospolita – Polska i Polacy w epoce wielkich reform politycznych i społeczno-gospodarczych:

- reformy demokratyczne lat 1989-1991,
- kształtowanie się sceny politycznej III RP,
- plan Balcerowicza i gospodarka rynkowa w Polsce,
- społeczeństwo III RP.

15. W nowej Europie i nowym świecie. Polska polityka zagraniczna po 1989 r.:

- pomiędzy Waszyngtonem, Berlinem i Moskwą,
- w drodze do Unii Europejskiej,
- droga do NATO,
- Polska w regionie.

Uwaga: 5 ostatnich tematów będzie realizowanych metodą projektową

Zalecana literatura:

- Chwalba A., 2005, III Rzeczypospolita. Raport specjalny, Kraków.
- Dudek A., 2007, Historia polityczna Polski 1989–2005, Warszawa.
- Eisler J., 2008, „Polskie miesiące” czyli kryzys(y) w PRL, Warszawa.
- Friszke A., 2003, Polska. Losy państwa i narodu 1939–1989, Warszawa.
- Friszke A., 1994, Opozycja polityczna w PRL 1945–1980, Londyn.
- Garlicki A., 2003, Karuzela. Rzecz o Okrągłym Stole, Warszawa.
- Grała T. D., 2005, Reformy gospodarcze w PRL (1982–1989). Próba ratowania socjalizmu, Warszawa.
- Kaliński J., Landau Z., 1998, Gospodarka Polski w XX wieku, Warszawa.
- Leczyk M., 2006, Druga Rzeczpospolita 1918–1939: społeczeństwo, gospodarka, polityka, Warszawa.
- Łossowski P.(red.), Michowicz W. (red), 1995–2010, Historia dyplomacji polskiej: połowa X–XX w., t. 4–6, Warszawa.
- Nałęcz D., 1991, Kultura Drugiej Rzeczypospolitej, Warszawa.
- Paczkowski A., 2005, Pół wieku dziejów Polski 1939–1989, Warszawa.
- Rakowski M. F. (red), 2000, Polska pod rządami PZPR, Warszawa.
- Roszkowski W., 2006, Historia Polski 1914–2004, Warszawa.
- Skodlarski J., 2000, Zarys historii gospodarczej Polski, Warszawa.

Punkty ECTS: 3 pkt

1. Aktywny udział w seminarium - 0, 5 pkt.
2. Test - 1 pkt
3. Praca pisemna - 1 pkt.
4. Lektura tekstów i literatury przedmiotowej - 0, 5 pkt.